

23

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 1 lutego 1972 r.

w sprawie obowiązkowego ubezpieczenia budynków.

Na podstawie art. 6 ust. 1 i art. 22 ustawy z dnia 2 grudnia 1958 r. o ubezpieczeniach majątkowych i osobowych (Dz. U. z 1958 r. Nr 72, poz. 357 i z 1964 r. Nr 16, poz. 94) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Za budynek w rozumieniu rozporządzenia uważa się każdą budowlę, umocowaną w ziemi lub na ziemi, posiadającą ściany lub słupy albo filary oraz pokrycie dachowe.

2. Posiadacza budynku traktuje się w stosunkach wynikających z obowiązkowego ubezpieczenia budynków na równi z właścicielem, z wyjątkiem co do prawa do odszkodowania z zastrzeżeniem § 26.

3. Ilekroć w rozporządzeniu jest mowa:

- 1) o PZU — należy przez to rozumieć Państwowy Zakład Ubezpieczeń;
- 2) o biurze gromadzkiej rady narodowej — należy przez to rozumieć również właściwy organ administracji prezydium miejskiej (dzielnicowej) rady narodowej lub rady narodowej osiedla;
- 3) o inspektoracie PZU — należy przez to rozumieć jednostkę organizacyjną PZU stopnia powiatowego.

§ 2. Obowiązkowemu ubezpieczeniu podlegają budynki należące:

- 1) do rolniczych spółdzielni produkcyjnych;
- 2) do osób fizycznych.

§ 3. 1. Wyłącza się z obowiązkowego ubezpieczenia budynki:

- 1) przemysłowe i wiatraki, z wyjątkiem budynków rolniczych spółdzielni produkcyjnych;
- 2) opuszczone przez właścicieli i nie używane;
- 3) o charakterze tymczasowym lub przeznaczone na rozbiórkę;
- 4) znajdujące się w zarządzie państwowych i spółdzielczych jednostek organizacyjnych (z wyjątkiem rolniczych spółdzielni produkcyjnych) oraz organizacji politycznych, społecznych, zawodowych i samorządu gospodarczego.

2. Za budynki przemysłowe uważa się pomieszczenia zakładów przemysłowych oraz inne pomieszczenia, tworzące z nimi jedną całość gospodarczą. Za zakład przemysłowy uważa

się taki zakład, w którym produkcja odbywa się za pomocą silników mechanicznych o mocy ogółem co najmniej 10 koni mechanicznych albo w którym pracuje na jednej zmianie przynajmniej 15 robotników.

3. Jeżeli budynek mieści częściowo zakład przemysłowy, częściowo zaś przeznaczony jest na inne cele, nie będące w związku gospodarczym z zakładem przemysłowym, uznaje się go za przemysłowy tylko wówczas, gdy przynajmniej w połowie powierzchni użytkowej zajęty jest na cele przemysłowe.

4. Za budynki o charakterze tymczasowym lub przeznaczone na rozbiórkę uważa się budynki:

- 1) mające tymczasowy charakter z samego przeznaczenia;
- 2) nie nadające się do używania z powodu złego stanu;
- 3) przeznaczone do usunięcia z gruntu, na którym się znajdują, na skutek umowy bądź też z innych przyczyn;
- 4) przeznaczone na rozbiórkę na skutek zarządzenia organów administracji państwowej;
- 5) przeznaczone na rozbiórkę w związku z uzyskanym przez właściciela — osobę fizyczną — pozwoleniem na budowę nowego budynku, mającego służyć temu samemu celowi co budynek przeznaczony na rozbiórkę.

5. Za budynki znajdujące się w zarządzie uważa się budynki pozostające w posiadaniu zależnym jednostek gospodarki społecznej lub innych osób prawnych.

§ 4. 1. PZU odpowiada za szkody wyrządzone w ubezpieczonych budynkach przez pożar, uderzenie piorunu, wszelkiego rodzaju wybuchy, upadek pojazdu powietrznego, powódź, huragan, lawiny, trzęsienie, zapadanie i usuwanie się ziemi, jak również za szkody wyrządzone przez grad z wyłączeniem szkód w budynkach cieplarni i oranżerii.

2. PZU w granicach sumy ubezpieczenia pokrywa ponadto szkody powstałe w ubezpieczonym budynku wskutek zaginięcia lub kradzieży dokonanej w czasie zdarzenia losowego i akcji ratowniczej oraz niezbędne i udowodnione koszty ratowania, poniesione przez właściciela ubezpieczonego budynku.

3. Za huragan w rozumieniu rozporządzenia uważa się wiatry, których działanie zdolne jest do wyrządzenia maso-

wych szkód. Pojedyncze szkody uważa się za szkody spowodowane huraganem wówczas, gdy w najbliższym sąsiedztwie stwierdzono ślady działania huraganu lub też rodzaj szkody i jej rozmiary świadczą wyraźnie o działaniu wiatru o prędkości nie mniejszej niż 24,5 m/sek.

4. Za powódź uważa się wylew wód bieżących lub stojących z ich naturalnych lub sztucznych łóżysek. Nie uważa się jednak za powódź wylewu wód z rowów melioracyjnych, spowodowanego przez ulewne deszcze lub tajanie śniegu, na skutek wadliwego działania bądź uszkodzenia z winy rolnika urządzeń odwadniających, wodociągowych, kanalizacyjnych, basenów lub podobnych urządzeń. Szczegółowe zasady uznawania szkód powodziowych określają przepisy regulujące obowiązkowe ubezpieczenie ziemiopłodów od gradobicia i powodzi.

5. Za szkodę uważa się utratę lub zmniejszenie się wartości ubezpieczonego budynku z powodu jego zniszczenia albo uszkodzenia przez bezpośrednie lub pośrednie działanie przyczyn wymienionych w ust. 1 bądź wskutek zastosowania środków mających na celu ratowanie budynku.

§ 5. PZU nie odpowiada za szkody:

- 1) spowodowane umyślnie przez właściciela, a w rolniczych spółdzielniach produkcyjnych — za szkody spowodowane wskutek nieprzestrzegania przez zarząd spółdzielni przepisów o ochronie przeciwpożarowej i innych mających na celu zapobieganie powstaniu szkody; w razie umyślnego spowodowania wypadku przez któregokolwiek z członków spółdzielni, wyłączenie odpowiedzialności PZU dotyczy tylko szkód poniesionych przez sprawcę;
- 2) spowodowane przez zapadanie lub usuwanie się ziemi, jeżeli jest ono następstwem działalności ludzkiej, jak wykopy ziemne, eksploatacja bogactw mineralnych itp.;
- 3) powstałe wskutek działań wojennych.

§ 6. Budynek podlega obowiązkowemu ubezpieczeniu z dniem rozpoczęcia używania go lub pokrycia dachem.

§ 7. 1. Właściciel obowiązany jest powiadomić PZU o rozpoczęciu używania budynku lub pokryciu go dachem. Właściciel obowiązany jest również zgłosić zmiany dokonane w ubezpieczonym budynku, powodujące zmniejszenie lub zwiększenie jego wartości.

2. Właściciel budynku jest obowiązany dokonać zgłoszenia budynku we właściwym miejscowo inspektoracie PZU ustnie, listownie lub telegraficznie z podaniem wymiarów budynku, rodzaju materiału użytego do budowy ścian i pokrycia dachu.

3. Właściciel obowiązany jest udzielić na żądanie PZU wyjaśnień mających wpływ na ustalenie sumy ubezpieczenia i wysokości składki ubezpieczeniowej.

§ 8. Właściwy do spraw budownictwa organ prezydium powiatowej (miejskiej, dzielnicowej) rady narodowej przesyła inspektoratowi PZU kopię wydanego pozwolenia na budowę budynku.

§ 9. 1. PZU dokonuje oszacowania zgłoszonych budynków oraz budynków nie zgłoszonych, lecz zarejestrowanych z urzędu przez PZU, najpóźniej w ciągu roku od daty ich zgłoszenia lub zarejestrowania.

2. PZU sprawdza co najmniej raz na 10 lat stan ubezpieczonych budynków.

§ 10. 1. PZU ponosi odpowiedzialność od dnia rozpoczęcia używania budynku lub pokrycia go dachem; odpowiedzialność obejmuje również zmiany powodujące zwiększenie lub zmniejszenie wartości budynku.

2. Odpowiedzialność PZU ustaje z dniem przejścia budynku do kategorii budynków wyłączonych z obowiązkowego ubezpieczenia.

§ 11. 1. Sumy ubezpieczenia budynków należących do osób fizycznych ustala się w wysokości 100% wartości na podstawie oszacowania.

2. Podstawą do ustalenia sumy ubezpieczenia budynków w rolniczych spółdzielniach produkcyjnych jest wartość podana w bilansie spółdzielni, sporządzonym na koniec roku poprzedzającego rok ubezpieczenia, a w stosunku do budynków nowo wybudowanych lub nabytych — wartość ustalona w protokole końcowego odbioru robót lub według dowodów nabycia.

3. Stopień zużycia budynku określa się w granicach nie przekraczających 70% sumy oszacowania budynku w stanie nowym.

4. Oszacowania wartości dokonuje PZU według norm szacunkowych, uwzględniających ceny materiałów budowlanych i koszty robocizny; normy zatwierdza Minister Finansów i ogłasza w Monitorze Polskim.

§ 12. W razie konieczności PZU dokonuje oszacowania budynku na podstawie oględzin w obecności właściciela. Nieobecność prawidłowo powiadomionego właściciela nie wstrzymuje oszacowania budynku.

§ 13. 1. W ciągu miesiąca od daty oszacowania lub sprawdzenia stanu ubezpieczonych budynków PZU przesyła właścicielowi dokument ubezpieczenia, w którym powinno być podane: przeznaczenie budynku, suma ubezpieczenia i składka dla każdego budynku oraz ogólna suma składki za ubezpieczenie wszystkich budynków podanych w dokumencie ubezpieczenia.

2. Jeżeli dokument ubezpieczenia nie obejmuje wszystkich budynków znajdujących się w danej nieruchomości w dniu szacowania, właściciel obowiązany jest w ciągu miesiąca od daty otrzymania dokumentu zawiadomić o tym inspektorat powiatowy PZU.

§ 14. 1. PZU obowiązany jest dostosować ogólne sumy ubezpieczenia budynków do zmian w cenach materiałów budowlanych i kosztach robocizny.

2. O dokonaniu ogólnej zmiany sum ubezpieczenia budynków w związku ze zmianą cen materiałów budowlanych i kosztów robocizny PZU zawiadamia właścicieli w drodze obwieszczeń.

§ 15. Właściciel jest obowiązany utrzymywać ubezpieczone budynki w należytych stanie i stosować się do przepisów przeciwpożarowych i innych, mających na celu zapobieganie powstaniu szkody, oraz przeprowadzać w terminie nakazane przez właściwe organy administracji państwowej zmiany mające na celu poprawę stanu bezpieczeństwa ogniowego, a w razie powstania szkody, w miarę możliwości, zapobiec jej rozszerzeniu się.

§ 16. 1. Właściciel zawiadamia o szkodzie inspektorat PZU lub biuro gromadzkiej rady narodowej najpóźniej w ciągu 7 dni od dnia powstania szkody lub otrzymania o niej wiadomości. Biuro gromadzkiej rady narodowej zawiadamia niezwłocznie inspektorat PZU o każdej wiadomej szkodzie.

2. Do czasu oględzin przez PZU nie wolno bez zgody PZU zmieniać stanu spowodowanego przez szkodę, chyba że zmiana leży w interesie społecznym lub jest niezbędna do zapobieżenia powiększaniu się szkody. PZU nie może powoływać się na ten przepis ze skutkiem prawnym, jeżeli w ciągu 14 dni od dnia otrzymania zawiadomienia o szkodzie nie dokonał oględzin.

3. Właściciel budynku jest obowiązany ułatwić PZU przeprowadzenie czynności mających na celu ustalenie rozmiarów szkody, udzielić potrzebnych wyjaśnień oraz dostarczyć niezbędne dowody.

4. W razie zaginięcia jakichkolwiek pozostałości z budynku, który uległ szkodzie, przed dokonaniem oględzin

przez PZU, właściciel jest obowiązany najpóźniej w ciągu 4 dni zawiadomić o tym miejscowe organy Milicji Obywatelskiej.

§ 17. W razie niedopełnienia przez właściciela budynku, wskutek złego zamiaru lub rażącego niedbalstwa, obowiązków określonych:

- 1) w § 16 ust. 1 i 3, jeżeli niedopełnienie to miało wpływ na rozmiar szkody lub ustalenie wysokości odszkodowania, PZU może odmówić odszkodowania;
- 2) w § 15 i § 16 ust. 2 i 4, jeżeli niedopełnienie to miało wpływ na powstanie i rozmiar szkody lub ustalenie wysokości odszkodowania, PZU może zmniejszyć odszkodowanie do połowy.

§ 18. 1. Oszacowania szkody w ubezpieczonym budynku dokonuje PZU w obecności właściciela budynku oraz świadków. Nieobecność prawidłowo powiadomionego właściciela nie wstrzymuje oszacowania szkody.

2. PZU ustala wysokość odszkodowania w ciągu 14 dni od dnia otrzymania zawiadomienia o szkodzie.

§ 19. 1. Szkodę oblicza się według norm szacunkowych z uwzględnieniem stopnia zużycia budynku.

2. Od obliczonej szkody potrąca się wartość nadających się do użytku pozostałości budynku, zmniejszoną o koszty rozbiórki, oczyszczenia itp.

§ 20. 1. Za szkody spowodowane:

- 1) przez uderzenie piorunu, powódź, huragan, grad, lawiny, trzęsienie, zapadanie i usuwanie się ziemi, upadek pojazdu powietrznego, wszelkiego rodzaju wybuchy oraz pożar powstały bez winy właściciela, odszkodowanie ustala się w wysokości 100% szkody, w granicach sumy ubezpieczenia;
- 2) przez pożar zawiniony przez właściciela, za które zgodnie z przepisami rozporządzenia odszkodowanie przysługuje, ustala się je w wysokości 80% szkody, w granicach sumy ubezpieczenia.

2. Jeżeli przy oszacowaniu szkody okaże się, że suma ubezpieczenia zniszczonego lub uszkodzonego budynku została ustalona niezgodnie z obowiązującymi normami szacunkowymi, a różnica przekracza 10% sumy ubezpieczenia, PZU dokona poprawki sumy ubezpieczenia.

§ 21. 1. Odszkodowanie za szkody powstałe w budynkach wypłaca się właścicielowi na odbudowę zniszczonego lub budowę albo remont innego budynku.

2. W uzasadnionych społecznie lub gospodarczo wypadkach odszkodowanie może być wypłacone na cele inne niż wymienione w ust. 1.

3. Odszkodowanie za szkody powstałe w budynkach należących do spadku wypłaca się temu spadkobiercy, który spełnia warunki do dziedziczenia określone w Kodeksie cywilnym.

§ 22. Odszkodowanie za szkody powstałe w budynkach rolniczej spółdzielni produkcyjnej wypłaca się jednorazowo, po złożeniu w PZU przez zarząd spółdzielni pisemnego oświadczenia, że otrzymane odszkodowanie będzie zużyte zgodnie z § 21 ust. 1 i 2.

§ 23. 1. Odszkodowanie za szkody powstałe w budynkach stanowiących własność osób fizycznych wypłaca się w dwóch ratach:

- 1) pierwszą ratę — w wysokości $\frac{1}{3}$ odszkodowania — wypłaca się po złożeniu przez właściciela budynku pisemnego oświadczenia, że otrzymane odszkodowanie zużyje zgodnie z § 21 ust. 1 i 2;
- 2) drugą ratę wypłaca się w ciągu 14 dni po złożeniu przez właściciela budynku pisemnego oświadczenia, że pierwsza rata została zużyta na budowę lub na zakup materiałów budowlanych, zwiezionych na plac budowy.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do szkód nie przekraczających $\frac{1}{3}$ wartości budynku w stanie nowym lub kwoty 5.000 zł. Odszkodowanie w tych wypadkach wypłaca się jednorazowo po złożeniu przez właściciela oświadczenia, że zostanie ono zużyte zgodnie z § 21 ust. 1 i 2.

§ 24. 1. Odszkodowanie, o którym mowa w § 22 oraz w § 23 ust. 1 pkt 1 i ust. 2, PZU wypłaca w ciągu miesiąca od dnia otrzymania zawiadomienia o szkodzie.

2. Jeżeli czynności mające na celu ustalenie odszkodowania nie mogą być bez winy PZU zakończone w terminie 14 dni od daty otrzymania zawiadomienia o szkodzie, odszkodowanie powinno być wypłacone w ciągu 14 dni po zakończeniu tych czynności. Jednakże bezsporną część odszkodowania należy wypłacić w terminie oznaczonym w ust. 1.

3. PZU może wstrzymać wypłatę odszkodowania do czasu zakończenia postępowania karnego prawomocnym rozstrzygnięciem, jeżeli zachodzi uzasadnione podejrzenie, że szkoda została spowodowana czynem przestępnym popełnionym przez właściciela.

§ 25. Jeżeli w wypłacie odszkodowania jednorazowo lub w ratach nastąpiła zwłoka z winy PZU, właścicielowi budynku należą się odsetki za zwłokę w wysokości 1% za każdy rozpoczęty miesiąc.

§ 26. Jeżeli miejsce pobytu właściciela budynku jest nieznane, odszkodowanie wypłaca się według zasad określonych w § 23 posiadaczowi zależnemu, który podejmie odbudowę zniszczonego albo budowę lub remont innego budynku tego właściciela.

§ 27. 1. Przepisy dotyczące ograniczeń egzekucji sądowej i administracyjnej w stosunku do odszkodowań z ubezpieczeń majątkowych i osobowych nie mają zastosowania, jeżeli wniosek o egzekucję z kwoty odszkodowania złożył wierzyciel, który udzielił właścicielowi budynku pożyczki lub materiału na odbudowę po powstaniu szkody.

2. W razie gdy odszkodowanie nie zostało wypłacone z powodu niedopełnienia przez właściciela warunków określonych w § 23, PZU pokrywa należności instytucji kredytowych z tytułu pożyczek udzielonych na budowę budynku, który uległ zniszczeniu, w granicach nie wypłaconego właścicielowi odszkodowania.

§ 28. 1. Z chwilą wypłaty odszkodowania przechodzą na PZU wszelkie prawa, jakie do wysokości wypłaconego odszkodowania przysługują właścicielowi zniszczonego lub uszkodzonego budynku w stosunku do osób trzecich z tytułu odpowiedzialności za spowodowanie szkody.

2. Jeżeli właściciel zniszczonego lub uszkodzonego budynku zrzekł się bez zgody PZU prawa do odszkodowania od osób trzecich z tytułu poniesionej straty, PZU jest wolny od obowiązku wypłaty odszkodowania.

§ 29. Jeżeli po wypłacie odszkodowania zostanie ujawniona okoliczność, która na mocy przepisów rozporządzenia pozbawia właściciela prawa do odszkodowania, PZU może zażądać zwrotu wypłaconej sumy odszkodowania wraz z kosztami oszacowania szkody.

§ 30. Traci moc rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 20 września 1957 r. w sprawie obowiązkowego ubezpieczenia budynków (Dz. U. z 1957 r. Nr 52, poz. 254, z 1961 r. Nr 3, poz. 13 i z 1962 r. Nr 3, poz. 6).

§ 31. Wykonanie rozporządzenia porucza się Ministrowi Finansów.

§ 32. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą od dnia 1 stycznia 1972 r.

Prezes Rady Ministrów: P. Jaroszewicz